

Lapunk technikai akadályok miatt 1930 jan. 2.-án jelent meg.
XXVIII. évfolyam. Budapest, 1929. december hó. 10. szám

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA •
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1929.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

TARTALOM.

osgyáni Rónay Károly dr. v. kir. közjegyző. Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

A kir. közjegyzők, helyettesek, jelöltek névsora.

Közlemények.

A nagyigmándi közjegyzőség megszüntetése és Komáromban közjegyzői állás rendszeresítése.

Ankét az igazságügyminisztériumban.

Meghatalmazás — közjegyzői okiratban.

Viszonossági kérdés hagyatéki ügyekben.

Amerikai polgárnak belföldön való elhalálozása.

Kihirdetett törvények.

Rendeleték.

Judicatura.

Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Írta: *osgyáni Rónay Károly dr. v. kir. közjegyző.*

(Folytatás.)

VIII.

Az első 25 év mérlege.

Tehát sem az 1886:VII. t.-c., sem az 1894:XVI. t.-c. számbavehető fejlődést a közjegyzői hatáskör kiterjesztése tekintetében nem jelent. Legkevésbé az okiratolás terén, de a hagyatéki tárgyalások terén is csak annyiban, hogy a hatóságok megbízás-adási önkényét megszüntette. Azonban a kar függetlenségét kérdésessé tette az a körülmény, hogy működésének súlypontja mindinkább hagyatéki tárgyalásokra, — tehát a helytelen örökösödési eljárási rendszerrel fogva: birói megbízásokra, — helyeződött át, ami a bíróságoktól való kisebb-nagyobb függőséggel karöltve jár. Ez a függő viszony, mely nem

ritkán tapintatlanul nyert kifejezést, annál nehezebben viselhető el, mert a bírónak sem tudományos képzettsége, sem erkölcsi színvonala nem áll a közjegyzőé fölött.

Ezt a félszeg helyzetet nagyon is átérezte a közjegyzői kar és sohasem szünt meg részint a kamarák, részint az egylet útján mindent elkövetni helyzete megjavítására.

Lépten nyomon arról kellett azonban meggyőződnie, hogy a kar a törvényhozásban nem lévén képviselve, az ott érvényesülő és különösen az ügyvédi karból kiinduló ellenséges áramlattal nem bír megküzdeni. Ez okból igen helyesen, a kar egyik fő célja volt, hogy az 1874: XXXV. t. c. 3 §-ának ebbeli tilalma mielőbb hatályon kívül helyeztessék, — mind e mai napig csak félsikerrel. —

Ahelyett, hogy sikerült volna a közjegyzőségnek az elejétől fogva egészségtelenül szűk működési körét kiterjeszteni, éppen ellenkezőleg: vesztett működési teréből. Az 1874. XXXV. t. c. 55 §-a szerint „a közjegyző jogosítva van a hatóságokhoz általában a bíróságokhoz pedig nem peres ügyekben beadványokat intézni.“ Ennek logikai következménye, hogy nem peres ügyekben intézett beadványok folytán olykor szükségessé váló kontradiktórus eljárásban — ami legkevésbé sem tekinthető peres eljárásnak, — megbízóját képviselhesse.

Ezzel szemben már 1879. évben a semmitőszék oly döntvényt hozott, mely szerint holtánnyilváníti ügyekben az érdekelt feleket csak ügyvéd képviselheti, holott a holtánnyilváníti eljárás nem peres eljárás, hanem olyan jellegű, mint p. o. elveszett okirat megsemmisítésének eljárása.

Ennél még tovább ment a magyar királyi közigazgatási bíróság megszervezéséről szóló 1896: XXVI. t. c. 119. §-a, mely szerint „a közigazgatási bíróság előtt, amennyiben a felek nem személyesen, vagy nem törvé-

nyes képviselőjük útján járnak el, magukat csak ügyvéd által képviseltethetik.“ Ezt pedig minden megkülönböztetés nélkül mondja ki, tehát még egyszerű adó ügyekben való képviselet útját is elzárja a királyi közjegyzők előtt. Ez is onnan eredt, hogy a közjegyzői kar a törvényhozásban nem volt képviselve, de módjában sem állt az előkészítés stádiumában véleményyt nyilvánítania.

Ily körülmények között közeledett az 1900 év, tehát a királyi közjegyzői intézmény életbeléptének 25-ik évfordulója. Ezidőben — amint látni fogjuk — már létezett a „Magyarországi Királyi Közjegyzők Egylete“, melynek akkor Jakab Géza dr. volt az elnöke. Ő felvetette az eszmét, hogy ezen évfordulót a királyi közjegyzők országos nagygyűlésének — kongresszusának — keretében kellene megünnepelni és hogy ezt a közjegyzők egylete, mint arra leghivatottabb szerv, rendezze. Ezt azonban főleg dr Charmant Oszkár, akkor már budapesti királyi közjegyző és a budapesti kamara titkára, valamint Rupp Zsigmond, ezen kamara elnöke, annyiban elleneztek, hogy a kongresszust ne az egylet, hanem a közjegyzői kamarák, — és természetesen első sorban a budapesti, — rendezzék. A döntés az utóbbiak nézete szerint történt. Abban valamenyien egyetértettek, hogy a megtartandó kongresszus nem lehet jubiláris jellegű, már csak azért sem, mert a törvényhozásnak a közjegyzői intézmény iránt tanusított szűkkeblű eljárása okából fennforgó mostoha körülmények miatt arra nem volt ok. A kongresszus célja inkább az volt, hogy az igazságügyi kormány és a nagyközönség figyelmét felhívja a közjegyzői intézmény erőteljes kifejlődését gátló körülményekre.

1900 december 8-án tartatott meg a kongresszus ünnepi gyűlése Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlési termében. Mint meghívott ven-

dégek megjelentek: dr Plósz Sándor m. kir. igazságügy-miniszter, Vörösmarthy Béla és Bernáth Géza igazságügyi államtitkárok, — dr Szabó Miklós a m. kir. Curia elnöke, — dr Czorda Bódog, annak alelnöke, — Nagy Ödön a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszék nagy tekintélynek örvendő elnöke, — Szeyfried József a pest-vidéki kir. törvényszék elnöke, — dr. Sipőcz László a budapesti székesfővárosi árvaszék elnöke, — Dalmady Győző Pest Pilis Solt Kiskun megye árvaszékének elnöke és dr. Győry Elek a budapesti ügyvédi kamara elnöke. A kir. közjegyzők közül 150 vett részt e nagygyűlésen, továbbá 13 helyettes. —

A kongresszus Rupp Zsigmondot választotta elnökévé, aki a vendégek üdvözlése után az ünnepi beszéd elmondása végett — és ez képezte a közgyűlés magvát, — átadta a szót dr Charmant Oszkárnak.

Az ünnepi beszéd éles, de jól megérdemelt bírálat alá vette a törvényhozásnak úgy az 1874 évi XXXV t. c., valamint az 1886. évi VII. t. c. megalkotásakor az intézmény iránt tanusított szükkeblúségét, amely oka annak, hogy a közjegyzői intézmény nem bír elég erőteljesen kifejlődni, amint azt megérdemelné és a közérdek is megkívánná. A legélesebben támadta az osztrákoktól átvett és a magyar jog felfogásával szöges ellentétben lévő birói hagyatéki eljárást, különösen pedig a „hagyatékátadó végzést“. A magyar törvényhozás az 1894. évi XVI. t. c.-ben ezt a tőlünk teljesen idegen elvet tökéletesen kiépítette, amikor már Ausztria is kezdett attól eltávolodni és az osztrákok legnagyobb magánjogásza, Unger, a hagyatéki eljárásról irt híres művében egyenesen pellengére állította ezt a törvénykezési torzalkotást, és amikor a német birodalom törvényhozása is már foglalkozott a perenkivüli törvénykezés reformjával, melynek kereté-

ben a hagyatéki eljárást nemsokára (1898.-évben) teljesen a francia eljárás alapelvei szerint szabályozta. Kiemelte továbbá az ünnepi beszéd, hogy az országban átlag egy évben 400.000 ingatlan birtokváltás történik s azok közül kevesebb, mint 20.000, tehát nem egészen 5 % történik közjegyző által felvett okirat alapján. Ez annyival megdöbbenőbb, mert a többi 95 %-ból az ügyvédi karnak is aránylag csekély rész jut, tehát a birtokváltások oroszán része a zugirások és községi jegyzők által szerkesztett okiratokon alapul. „Olyan tünet ez, amellyel az egész művelt világban egyedül állunk, hogy a nép jogügyeit képzetlen és jogaiban járatlan emberek intézik, akár csak hivatalos engedelemmel kuruzslóknak volna kiszolgáltatva a szegény ember egészsége.“

Rámutat továbbá az ünnepi beszéd, hogy az időszert az ügykönyvekbe vezetett számok alig $\frac{1}{8}$ része képez jogügyletet, míg a többiek hitelesítések és tanusítások. „Annyit tesz ez más szavakkal, hogy a közönség elhozza a közjegyzőhöz a másolatait és aláírásait hitelesítés végett, váltóit óvatolás végett és megjelenik irodájában mikor birói uton van idézve; de kevésbé megy már hozzá tanácsért, útbaigazításért; — érdek összeütkezésének a kiegyenlítését — jogi dolgainak az elintézését nem nála keresi, szerződéseit nem általa készítetteti. Túltengeni kezd a hivatalos jelleg... Ha a közjegyzőség csakugyan oda fejlődik, hogy a közönség csupán a közhitelesség technikai funkcióit keresi nála, akkor az egy hitelesítő hivatalná süllyed, akár a mérték-hitelesítő hivatalok és nem volna rá semmi ok, hogy eredeti jellegéből külsőleg is kivetkőzve egészen államivá ne tétessék. Ez az intézmény alulról született és alulról kapja életnedveit. Született pedig abból az öntudatból, hogy a polgár maga rendelkezhetik jogai felől és abból a törekvésből, hogy

ebbe a rendelkezésbe senki bele ne szólhasson... A közjegyzői okirat egy olyan institúció, mely egy nép politikai haladottságára is nem jelentéktelen világot vet s nem a véletlen műve, hogy a közjegyzői intézmény dél felől terjed északnak és nem észak felől délnek. Azoknak a külső akadályoknak, melyekről szót tettem, elhárítása nem a mi akaratunkon és erőnkön mulik. Mi csak annyit tehetünk, hogy a közvélemény előtt minduntalan reávilágítsunk a haladás útjára és ébren tartsuk benne a haladás ösztönét. De azt a balirányt, melyet intézményünk belső fejlődése venni látszik, azt hatalmunkban van megállítani és visszafordítani. Hatalmunkban áll elsősorban azáltal, hogy hivatásunk erkölcsi követelményeire minden óránk és minden percünk gondját reá fordítjuk. Lankadatlan ügybuzgóság, az eljárás törvényszabta alakításainak becsületben tartása, önzetlenség és a kalmár szellemnek száműzése a kereset forrásairól: olyan tényezők, melyek csalhatatlanul az intézmény felé fordítják a közönség tiszteletét és bizalmát.“

Ez igazán lesújtó bírálata az igazságügyminiszterium és törvényhozásunk magatartásának a közjegyzői intézménnyel szemben.

Dr Plósz Sándor igazságügyminiszter az elnök üdvözlő szavaira — tehát mielőtt Charmant Oszkár kemény beszédét elmondta volna — azt válaszolta ugyan, hogy megjelenése által tanúságot tesz azon meggyőződéséről, hogy a közjegyzőségnek Magyarországon felette fontos szerepe van és lesz. A közjegyzői intézmény 25 éves fennállása után egész nyugodtan mondhatja, hogy ez az intézmény azok közé az alkotások közé tartozik, amelyek teljesen beválnak. Komoly megfontolás tárgyává kell tenni, hogy jogviszonyaink rendezettsége és megszilárdítása érdekében nem kell-e a közjegyzői intézménynek további tért engedni.

E nyilatkozatáért a közgyűlés a minisztert élénken megtapsolta, de a szép szavakat semmi tett sem követte, azonban dr Charmant Oszkár idézett kemény szavait ma is meglehetne ismételni.

Másnap — december 9-ikén — végezte a kongresszus a komoly munkát, megvitattván a beadott, a kar összes érdekeire kiterjedő indítványokat. Idő rövidsége miatt azokat nem lehetett alaposan letárgyalni, miért is a kongresszus állandó bizottságot küldött ki Rupp Zsigmond elnöklete alatt az egyes kérdések alapos tisztázására és a felterjesztések előkészítésére.

IX. Egy magyar jogi specialitás.

Láttuk, hogy a magyar igazságügyi kormány és törvényhozás mily szűk hatáskörre szorítva léptette életbe a közjegyzői intézményt. Azt is láttuk, hogy úgy a közjegyzői törvény, mint a novella indokolása ezt nyíltan beismeri, de azzal indokolta, hogy amennyiben az intézmény beválik, a törvényhozás fokozatosan tágítani fogja a hatáskört.

Ennek természetszerűleg első sorban a közokirati kényszer kiterjesztése által kellett volna megtörténnie, mert első sorban okirat szerkesztésre hivatott a királyi közjegyző. E téren a novella inkább megszorította, mint kiterjesztette a hatáskört, ámbár beismerte, hogy tizenegy évi fennállás alatt a közjegyzői intézmény minden várákozásnak megfelelt és a közönség bizalmát bírja.

A közokirati kényszer kiterjesztése helyett azonban Tisza István gróf miniszterelnök és belügyminiszter néhány év múlva; 1904. év március havában beterjesztett a képviselőházhoz egy törvényjavaslatot „A községi és körjegyzők és segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról,“ mely első sorban ezen közigazgatási alkalmazottak fize-

tését szabályozza, amire kétségtelenül szükség volt. Ennyiben senkinek sem lehet ellene kifogása, legkevésbé pedig a közigazgatási bizottság. A törvény indokolása melegen emlékezik meg a községi jegyzőkről, de még inkább a képviselőház közigazgatási bizottsága, mely kijelenté, hogy „teljes tudatában van azon fontos misszióknak, melyet a községi és körjegyzői szervezet, ezen specialiter magyar intézmény, az állami, községi és közigazgatás terén betölteni hivatott. Teljes méltánnyal emlékszik meg arról, hogy e látszólag jelentéktelen szervezet, melynek hivatalos kötelességei mellett egyik elsőrendű feladata, hogy népének gondozója, tanácsadója legyen, mily szép eredménnyel tölti be nehéz hivatását.“

Ez mind rendben volna, de a javaslat 12. §-a így szól: „E törvény rendelkezései a jegyzők által végezhető magánmunkálatokért, továbbá némely hivatalos működésükért engedélyezett szabályszerű díjfelszámítást, valamint a különféle (irodai fűtési, világítási, úti, segéderő tartási stb.) átalányokat nem érinti.“

Ezen javaslat — a későbbi 1904. XI. t. c. — tehát szentesíti a községi jegyzők „magán munkálatait“, más szóval magánjogi okiratok és beadványok készítésére is felhatalmazza, még pedig minden korlátozás nélkül, a közigazgatás olyan hivatalos közegeit, akik rendszerint úgy a községtől, mint az államtól rendes fizetést húznak, szabad lakás, fűtés, világítási és segéd erő tartási átalányokkal együtt s akik a községi előljáróshoz tartozván, sőt az egész közigazgatást a községben tulajdonképpen ők gyakorolván: a község lakosságát igen nagy mértékben befolyásolhatják.

Hogy a törvény ezen intézkedésének horderejét egészen átértsük, célszerű a magyar községi jegyzőség múltját és kifejlődését szemügyre venni.

Dr. Koncz János az országos jegyzői egyesület elnöke „Ötven éves jegyzői egyesület“ című és 1927 évben megjelent művében a jegyzői intézmény múltját a rómaiak, sőt a görögökig iparkodik felvinni. Ennek semmi történeti alapja nincs, nem is mutatható ki valamely folytonosság a magyar községi jegyzőségig. A valóságnak az felel meg, amit a fent hivatkozott törvény javaslatának beterjesztésekor a képviselőház közigazgatási bizottsága mondott: hogy tudniillik a mi községi jegyzőségünk „specialiter magyar intézmény“.

Még a jobbágyság idején kénytelenek voltak a községek időről- időre, — többnyire a téli hónapokon át, — irástudó „jegyzőt“, akit gyakran „népjegyzőnek“ is hívtak, igen szerény járandóság mellett felfogadni, akik a község ügyes-bajos dolgait, első sorban a közigazgatási jellegűeket, s amellet a falu lakóinak az akkori viszonyoknak megfelelően nagyon egyszerű jogügyleteit is írásba foglalták.

Ezen régi falusi jegyzőknek rendszerint az irni tudáson kívül semmi képzettségük sem volt. Az intézmény keletkezési idejét körülbelül 1760—1800 év körül lehetne megállapítani.

Barta Lászlónak „A községi jegyzői intézmény története Magyarországon“ című műve szerint legelőször a „tekintetes nemes Bihar vármegye helységei nótáriusainak számára készült instructio“ 1815 évben tesz róluk említést és teendői közt negyedik helyen felemlíti „a lakosok különös dolgainak elintézését“ is. Teendője volt pedig első sorban „a felsőség és nemes vármegye rendelkezésének teljesítése, aztán a földesuraság szolgálatjának előmozdítására tartozók s a helységben való jó rendtartást illetők.“

Törvényhozásunk első ízben csak az 1832. évi IX.

törvénycikk 1. §-a második pontjában annyiban tesz róluk említést, hogy „a község a földesúr jóváhagyása mellett fogad jegyzőt, aki jó erkölcséről és ügyességéről ismeretes.“ Tehát ez sem irt elő semmiféle képesítést.

A Bach korszak alatt az idegen kormány 1859-ben nyílt parancs alakjában részletes községi törvényt kívánt életbeléptetni, mely a községi jegyzőt állami alkalmazottnak minősítette és a „magán munkálatoktól“ eltiltotta. Eme rendelkezés csak szorványosan és rövid időre lépett életbe, mert 1860 végén bekövetkezett a „provisorium“ mely alatt a régi magyar közigazgatás lépett ismét hatályba.

„A községek rendezéséről“ szóló 1875: XVIII. t. c. foglalkozik ismét a községi jegyzőkkel, akiket a községi elöljáróság tagjai közé léptet elő, továbbá meghatározza általánosságban, hogy rendes fizetésben kell részesülniök és hogy az előző nagyon bizonytalan gyakorlattal szemben élethossziglan választandók meg s állásuktól csak fegyelmi ítélettel foszthatók meg. Előírja továbbá, hogy ezentúl csak azok választhatók meg községi jegyzökké, akik a jegyzői szigorlatot sikerrel letették. A jegyzői tanfolyam idejét és a szigorlat tantárgyait miniszteri rendelet állapította meg. A tanfolyam eleinte egy éves volt.

„A köztisztviselők minősítéséről“ szóló 1883 évi I. t. c. 6. §-a a községi jegyzők képesítésére vonatkozólag csak annyit ír elő, hogy a tanfolyamra, illetőleg jegyzői vizsgára csak az bocsájtható aki hat gimnáziumi, vagy reáliskolai vagy polgári iskolát végzett.

Az 1900 évi XX. t. c. szerint a községi közigazgatási tanfolyamra viszont már csak az bocsájtható, aki nyolc gimnáziumi, vagy reáliskolai osztály elvégzését és egy évi községi jegyzői gyakorlatot igazol. A községi jegyzői tanfolyam tartamát és tantárgyait ezen törvény sem állapítja meg, hanem a minister rendelkezésére bizza.

Jelenleg a községi jegyzői tanfolyam három félévre, tehát 1½ évre terjed ki, tantárgyai pedig a következők:

községi igazgatás,	állami anyakönyvvezetés,
pénzügytan,	büntetőjog,
magánjog,	közjog.

Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy az első három tantárgyra van természetszerűleg a fősúly helyezve, mert a községi jegyző legfőképen közigazgatási hivatalnok, szinte megdöbbenő, hogy mily kevés és fölületes magánjogi képzettségre tehet szert a tanfolyam hallgatója. És mégis dr Koncz János, a községi jegyzők egyletének elnöke, minden alkalommal fennen hangoztatja, hogy a községi jegyzők teljes joggal végeznek „magánmunkálatokat“, mert hiszen jogi képzettségben részesülnek!

Már az 1900 évben megtartott első közjegyzői kongresszus erélyesen állást foglalt a községi jegyzők magánmunkálataival szemben.

Az említett törvényjavaslat beterjesztése után vált csak köztudomásúvá e javaslat 12. §-a, mely a községi jegyzők magánmunkálatait, mintegy szentesíti. A közjegyzői kar felismervén az ebből a közjegyzői intézményre eredő hátrányokat, közkivánatra Rupp Zsigmond mint az I. kongresszus által kiküldött állandó bizottság elnöke sürgősen egybehívta a királyi közjegyzők II. kongresszusát 1904 április 20.-ának délelőtti 10 órájára, amely a székesfőváros központi városházának tanácstermében tartott meg. Az értekezleten 59 kartárs jelent meg, de további 120-an levélben jelentették ki a hozandó határozatokhoz való hozzájárulásukat.

A kongresszuson dr Plausich Mátyás temesvári kir. közjegyző elnökölt, aki megnyitó beszédében kiemelte, hogy: „ne keressük és ne kutassuk most azt, hogy felépésünk, kivált az ügy mostani szakában, midőn már

egy, a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslattal van dolgunk, bir-e kilátással a sikerre, vagy nem, hanem teljesítsük azt, ami nekünk, mint községi jegyzői intézményünk ezidőszerinti képviselőinek kötelességünk s amit lelkiismeretünk parancsol.“

A hivatalos szónok ezúttal is dr. Charmant Oszkár volt, aki beszédében kimerítően és meggyőzően mutatott rá a községi jegyzők magánmunkálataiból nem csak a községi jegyzői karra, hanem magára a falusi népre is háramló súlyos hátrányokra. Kiemelte, hogy:

„A községi jegyzőség azt a hatáskört melynek kedvéért életbe lett léptetve s melyet a törvény számára oda utalt, sohasem foglalhatta el, mert csekély létszáma lehetetlenné tette, hogy a községi jegyzők azonos körű működése mellett igazi hivatását, az okiratolást, tehát azt, amelyből a közre néző hasznosságai sarjadzanak, be nem tölthette:

hogy a községi jegyzők is szívesen elismerik, hogy a községi jegyzők nem csak állásuk fontosságánál fogva, hanem társadalmi és nemzeti feladataiknál fogva is régen rászolgáltak arra, hogy az állam méltányos ellátásukról gondoskodjék; — attól sem tiltandók el, hogy magánmunkálatokat végezzenek, de csak közigazgatási jellegűekre jogosíttassanak fel, mert a közigazgatás valódi hivatásuk,

hogy az osztrák abszolútizmus jó úton haladt, amikor a közigazgatás rendezésével egyidejűleg a községi jegyzőket a magánmunkálatoktól eltiltotta, de egyúttal életbe léptette a községi jegyzői intézményt elég széles alapon, hogy az a falusi nép okirat szerkesztési szükségleteit is kielégíthesse. A provizórium alatt azonban nem csak a közigazgatási reform helyeztetett hatályon kívül, hanem a községi jegyzőség is eltöröltetett. Visszaállítván pedig a régi magyar közigazgatás: a falusi nép okiratainak ellátása, mint gazdátlan terület, ismét a községi jegyzők kataszkö-

rébe került, minden megszorítás nélkül, s így érthető, hogy a telekkönyvi ügyforgalom az országban 75-95% erejéig a községi jegyzők beadványai alapján bonyolúlnak le, tehát Magyarországon ezidőszerint a perenkívüli jogszolgáltatás a községi jegyzők irodáiban összpontosúl,

hogy ebből a falusi népre is igen nagy hátrány származik első sorban azon okból, mert a községi jegyzők megfelelő jogi kiképzésben nem részesülnek, azonban a községi jegyzői tanfolyamon a magánjog némi elemei tantárgyat képezvén, ami ugyan kevés ahhoz, hogy valamire való tudást elsajátítsanak, de fokozza bennük azt a hitet, hogy a magánmunkálati ügykörre, melyre az állam őket előkészítette, jogosan igényt tarthatnak. Hajdanában a jegyző kevesebb és egyszerűbb feladatok előtt állt, de ma annak, aki a megyei szabályrendeletekben felsorolt jogász feladatoknak lelkiismeretesen meg akar felelni, ugyanazzal a jogi képzettséggel kell bírnia, mint az ügyvédnek, vagy a királyi községi jegyzőnek. Ez pedig áll a falusi nép apróbb ügyleteire nézve is, mert az állam szociális kötelességét sérti, ha éppen a legszegényebb néprétegét jogi kuruzslóknak szolgáltatja ki; akiknek pedig az ő szerény 100 koronája épp oly fontos, mint a gazdagoknak a 10.000 koronája; de a községi jegyző közigazgatási ügyekkel való túlhalmozottságánál fogva sem végezhet alapos magánjogi munkálatokat,

végül rámutat arra is, hogy politikai szempontból is aggályos, hogy azon fölül, hogy majdnem az összes igazgatási hatáskörök a jegyző kezén futnak össze, a magánmunkálati rendszer által a köznép a jegyzőknek nem csak minden polgári- és közjogi viszonyaiban, hanem magán és családi ügyeiben is ki lesz szolgáltatva ennek az elhatalmasodó tisztviselői karnak, — sőt bizonyos fokig maga a központi végrehajtó hatalom is. Ami más orszá-

gokat naggyá tett és amire Magyarországnak első sorban szüksége van, az egy, a kormányzó hatalomtól független középosztály, amelyet lényegesen megerősíteni éppen a közjegyzői kar volna hívva, ha munkakörének kellő kiszélesítése által az állások megfelelően szaporíthatók volnának.“

Előterjesztette pedig a következő határozati javaslatát:

„A kir. közjegyző kországos értekezlete mulhatatlanul szükségesnek tartja, hogy a községi jegyzők illetményeinek szabályozásával a közigazgatás szerves reformja oly irányban készíttessék elő, hogy a községi jegyzők hatáskörében a nem peres jogszolgáltatás terére tartozó magánmunkálatok helyet ne foglaljanak:

mert a jogszolgáltatási keretű magánképviseletnek és az igazgatási hatalmak gyakorlásában jelentkező állami képviseletnek ugyanazon kézben egyesítése, általános politikai szempontokból megengedhetetlen; gyakorlatilag pedig úgy a közigazgatásra, mint az igazságügyre felette káros; megnehezíti a közigazgatási teendők részrehajlatlan és pontos elvégzését, a rendezett igazságügynek azokat a biztosítékait, melyek a nem peres jogszolgáltatásban fekszenek, gyengíti; az ugyanazon hatáskör ellátása végett életbeléptetett közjegyzői intézménynek fenmaradását lehetlenné teszi.“

Ezen határozati javaslatot az értekezlet egyhangúan elfogadta. Az értekezlet bezárta után, a résztvevők testületileg mentek Plósz Sándor igazságügyminiszterhez, aki nek tolmácsolta Plausich Mátyás a közjegyzői kar aggályait és határozati javaslatát a kérdéses törvényjavaslattal szemben.

A miniszter azt válaszolta, hogy felfogása szerint a jegyzőket nem lehet egészen elzárni a mi viszonyaink közt, magánmunkálatoktól, de minden esetre helyes hártást kell megvonni.

Később Rupp Zsigmond, mint az állandó bizottság elnöke járt el Tisza István gróf miniszterelnöknél és Sándor János belügyi államtitkárnál, akiktől azon választ kapta, hogy sem a törvény, sem az ennek alapján kibocsájtandó miniszteri rendelet nem szándékozik a mai állapotot állandósítani, hanem az néhány év múlva, az újabb szerzendő tapasztalatokhoz képest revidiáltatni fog; sem a törvény, sem a rendelet semmiképp sem fog prejudikálni a jövőnek. Sőt a kibocsájtandó új szabályrendelet főcélja lesz, hogy az eddig észlelt visszaéléseknek gát vettessék, a felügyelet és fegyelem pedig szigoríttassék. Mindez a mai napig sem teljesült.

Végre 1926.-ban az igazságügyminiszterium kidolgozott egy törvénytervezetet az okirati kényszerről, s azt véleményezés végett később közölte, az összes közjegyzői és ügyvédi kamarákkal is, amelyek mindegyike, szinte kivétel nélkül, fölterjesztette azokra vonatkozó észrevételeit.

Különösen a budapesti közjegyzői kamara dolgozott ki egy igen alapos felterjesztést az igazságügyminiszteriumhoz ezen ügyre vonatkozólag 1928. október havában 239/1927. szám alatt, mely a községi jegyzők magánmunkálatait alaposan megvilágítja.

Kiemeli ezen felterjesztés, hogy a községi jegyzők magán munkálatainak joga nem csak jogi, hanem erkölcsi szempontból is tarthatatlan. Ezen utóbbi szempontra vonatkozólag felhossa, hogy: „A jegyző ma azon felek magánügyeit intézi, akikkel szemben holnap, mint hatósági közegnek kell eljárnia; ma pénzt kap a féltől magánmunkálataiért, s ugyanazon féllel szemben másnap a törvény szigorát kell alkalmaznia, — és megfordítva. Nem abszurdum-e erkölcsileg, hogy a jegyző a saját maga által a kiskorúakkal készített jogügyletnél ugyan-

csak ő maga állítja ki a községi és becsü bizonyítványt? nem abszurdum-e hogy a jegyző leltározza és becsüli a hagyatéki vagyont s ugyanakkor ugyanő készíti az örökösök és egy harmadik személy közt az adásvételi szerződést? Ma már a legműveletlenebb falusi is tudja, hogy a közigazgatási, árvaszéki, adó és illeték ügyekben a községi jegyző az intéző közeg, ő a bíró. Ő határozza meg, hogy mennyi adót, illetéket fizessen, hogy az árvaszék a jogügyletet jóváhagyja-e, stb. és ha most ezen birói funkciói mellett ugyanezen ügyekben őt az államigazgatás az érdekelt felek fizetett képviselőjévé is teszi, az legelsősorban ugyan az állam baja, azonban ezután, hogy hogyan egyeztethető ez össze a jogállam fogalmával: azt eldönteni az állam sorsát intéző kormánynak a feladata.

Ez csak oly államban lehetséges, ahol a közigazgatási közegeket politikai célokra használják föl s jutalmul átengedik nekik azokat a területeket, ahol keresni lehet, s ahol a jegyzők learathatják azok rovására jutalmukat, akik hosszú fáradságos munkával, a négy évi jogi tanulmánnyal, az alapvizsgálatok, szigorlatok letételével, a hosszú gyakorlattal és az ügyvédi vizsga kiállításával a jogi munkákhoz való képességet megszerezték.

Ezen fölterjesztés gondosan összegyűjtött és beigazolt adatokkal mutatja ki azokat a károkat, melyeket a községi jegyzők részint tudatlanságból, részint kapzsiságból a falusi nép igen nagy kárára elkövetnek.

A jogban való tudatlanságukat megvilágító esetek közül célszerű lesz néhányat idézni:

Az egyik községi jegyző által készített végrendelet szerint örökhagyó vagyonát több gyermeke közül csak egyik leányának hagyja, azon korlátozással, hogy azt sem el nem adhatja, sem meg nem terhelheti, hanem a csa-

lában örök időnkig mindig az első szülött fiúra szálljon.

Egy másik ily végrendelet a testvért kötelesrészhez való joggal bírónak tünteti fel.

Ismét egy más községi jegyző oly községi bizonyítványt állított ki, hogy egy hagyatéki vagyon közszerzeményi s ennek alapján örökösödési bizonyítványt kért az özvegy nevében, holott az általa felvett haláleset szerint örökhagyónak Amerikában testvére volt, akinek meghallgatása nélkül ezen kérdés nem tisztázható.

Egyik jegyző egy nő elhalálása után, noha öt gyermeke volt, a férjét jelentette ki az ingó vagyon kizárólagos örökösül és vele eladatta azokat az egyik fiának.

Ismét más: egy nem örökös mostoha fiúval a mostoha apa hagyatéki vagyonát elajándékozta.

Egy más községi jegyző: közös végrendeletet alkottat nem hitvestársakkal.

Számos esetet hoz fel, melyekben a községi jegyző hitvestársak között létrejött adásvételről készít szerződést. — De az olyan eset sem ritka, hogy a házastársi minőséget elhallgatva, nemcsak szerződést készít, hanem telekkönyvileg foganatosíttatja is. A telekkönyvi hatóság nem tudhatja, hogy az eladóként szereplő Kovács István a vevőként szereplő Szabó Máriának férje, tehát helyt ad a kérelemnek.

Egy végrendelet nélkül elhalt férj közszerzeményi vagyonát az özvegy örökölte volna. A községi jegyző azonban gyorsan megidézett oldalági rokonokkal egyezséget kötött az özvegygel. A rokonoknak megírta, hogy siessenek, nehogy közzegyző kezére kerüljön a dolog.

Olyan községi jegyző is akad, aki férjes nő nagykorúsítását kérte az árvaszéknél.

Az meg éppen nem ritkaság, hogy egyik-másik köz-

ségi jegyző végrendeletek szerkesztésénél nem kellő számú tanút alkalmaz, vagy közeli rokont alkalmaz tanú gyanánt, vagy az irni nem tudó végrendelkező kézjegyével nem láttatja el a végrendeletet.

Az is előfordul, hogy a községi jegyző külföldön használható meghatalmazásra a felek névaláírásait hitelesítette.

Egy más esetben a községi jegyző nyilatkozatot szerkesztett, melyben öten anyai örökségükről lemondanak s bár ezek közül kettő kiskorú volt s ezt elhallgatva, az árvaszékhez jóváhagyás végett be sem terjesztette.

Gyakori eset, hogy valamely szerződésben halálesetre szóló intézkedéseket is beleszőnek, a halálesetre szóló intézkedésekre előírt alakiságok betartása nélkül.

Hamis keltezésék sem ritkák. Tulajdonközösséget megszüntető szerződés helyett egy jegyző 3 rendbeli illetékköteles adás-vételi szerződést kötött a felekkel.

Még olyan csodabogár is akad, hogy a községi jegyző által írásba foglalt végrendelet záradékában azt igazolja, hogy a végrendelkező irni nem tud, holott a valóságban a végrendelkező sajátkezűleg aláírta a végrendeletet.

Egy más kategóriája a panaszoknak, hogy sok községi jegyző áljogügyleteket szerkeszt: különösen, hogy a valóságban ajándékozási szerződés adásvétel alakjába öltözteti . . . kötelesrészre jogosultak kijátszására.

Ismét más kategóriája a tömeges panaszoknak, hogy a községi jegyzők igen gyakran az általuk szerkesztett okiratokat évek hosszú során — vannak esetek, hogy 16 sőt 28 éven át — heverni hagyják és a telekkönyvi kérvényt be nem adják, sőt igen gyakran illetékszabás végett sem jelentik be.

Az ily esetek nem kivételesen és szórványosan, hanem százával fordulnak elő. A budapesti közjegyzői kamara a bejelentett ily visszaélések igazolására hivatkozik a bizonyítékokra is, valamint megnevezi az illető községi jegyzőt és minden esetben kimutatja a feleknek okozott kár nagyságát is.

A jogi tudatlanságból, kapzsiságból és hanyagságból eredő ily esetek nemcsak, hogy súlyosan károsítják az érdekelt feleket, hanem azonfelül a haszontalan, sőt káros munkáért igen magas díjakat is szednek be a községi jegyzők. Igaz ugyan hogy, a belügyminiszterrendeletileg utasította a törvényhatóságokat, hogy a községi jegyzők magán munkálatainak díjatszabályrendeletileg állapítsák meg. Ezt minden megye meg is tette külön a maga területére vonatkozólag. Ezen díjszabások nagyon különbözők. Így a pestmegyei díjszabás elég mérsékelt volna, de pótdíjak felszámítására jogosítja fel a jegyzőket és pedig, ha a fél lakásán végzi a munkát akkor 4 K, ha pedig reggel 8 óra előtt, vagy esti 6 óra után végzi, akkor 6 a. k. pótdíjat, ha pedig mindkét eset fennforog 10 K pótdíjat számíthat fel. Misem könnyebb, mint úgy intézkednie idejének beosztásával, hogy ily pótdíjakat felszámíthasson, ami már lényeges drágítást jelent, különösen kisebb értékről szóló okiratoknál.

Azt is elrendelik a megyei hatóságok, hogy a községi jegyzők kötelesek a díjszabás egy példányát a hivatalos helyiségben kifüggeszteni.

Mindennek dacára általános a panasz és a budapesti közjegyzői kamara igen számos esetet hoz fel, hogy a községi jegyzők aránytalanul magas díjakat szednek a felektől. Van olyan járás az országban, ahol a községi jegyzők ingatlan átruházására vonatkozó szerződés és

telekkönyvi beadvány elkészítéseért kereken az érték 10 %-át számítják fel. Felsorol oly esetet, hogy a jegyző egy kis ház és kis szőlőre vonatkozó végrendelet készítéseért 600.000 K-t, a halál bekövetkezte után a leltár és haláleset felvétel díjául 400.000 K-t számított fel és szedett be. Igen gyakori pedig azon eset, hogy a leltárban felszámított díjnak 5-10 szeresét hajtják be a felektől. Éppen nem ritka azon eset, hogy a községi jegyző több díjat szed be, mint azt a községi jegyző tehetné.

A díjszabás megállapítása és annak a hivatalos helyiségben való kötelező kifüggesztése tehát semmi védelmet sem nyújt a falu lakóinak. Egyrészt azért sem, mert a díjszabási táblázat részletes és szövevényes, azonfelül igen terjedelmes is. Így például saját tapasztalatból tudom, hogy Fejér megye ily díjszabása 95 cm hosszú és 65 cm széles — tehát lepedőnyi — papírra van nyomtatva. Azon még szakember is nehezen igazodik el, annál kevésbé az egyszerű földműves ember. De mindentől eltekintve az a falusi ember nem is mer szembeállni és vitatkozni a díjkérdésben jegyzőjével, akinek könnyű szerrel száz alkalma is nyílik a megbosszúlásra.

Népesebb és vagyonos község jegyzője nagyobb jövedelmet élvez, mint egy kúriai bíró. Az gyakori eset, hogy az életben tanulatlan, egyszerű ember is szorgalmával és ügyességével sokkal többet keres, mint egy tanult ember. De hogy képesítést igénylő hivatali pályán a legalacsonyabb színvonalú könnyű szerrel a legnagyobb színvonalúnál jobb anyagi helyzetet élvezzen; az mégis megbotránkoztató.

Ha egy királyi községi jegyző ellen az előbb felsoroltaknál aránytalanul csekélyebb szabálytalanság miatt történik feljelentés valamely minisztériumhoz: az azonnal át-

teszi az ügyet a fegyelmi hatósághoz. A budapesti királyi községi kamarának előbb említett felterjesztésében tüzetesen megjelölt visszaélési esetek megtorlása végett, — ámbár közel két év múlt el a felterjesztés óta, — mai napig semmi sem történt.

Felemlítendő még az a fontos körülmény is, hogy ismételten hozott a kir. Cúria oly ítéletet, mely szerint a községi jegyző által készített okirat fogyatékosága által okozott kárért felelősségre nem vonható, mert „a jogi magánmunkálatokat törvényi kényszerből végzi, ellenben a törvény neki szabályszerű képesítést nem nyújt.“

Ezen darázs-fészekbe úgy látszik, hogy sem a törvényhozás, sem a kormány nem mer belenyúlni. Ennek magyarázatát megtaláljuk dr. Koncz János fent hivatkozott művének 115.-lapján foglalt ezen cinikus kijelentésében. „A jegyzői érdekek védelmére már ebben az évben (1902) újabb kapcsolatot keres az egyesület (t. i. a községi jegyzői egyesület) egyrészt az országgyűlési képviselő választások révén, másrészt pedig politikai napilapok révén. Az egyesület életében ez voltak az első eset, amikor azt a különleges helyzetet, melyben a községi jegyzők az országgyűlési választások alatt volt, igyekeztek kihasználni. A szatmármegyei jegyzői egyesület indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy minden jegyző tartsa kötelességének a választások alatt megjelenő jelölteknek és később a megválasztott képviselőnek figyelmét felhívni arra, miszerint istápolja a községi közigazgatásnak és jegyzői karnak aktuális kívánságait.“

Ugyan az évi községi jegyzői egyesületi közgyűlésen nagy felháborodást okozott a Nagy Lajos vajdahunyadi járásbíró intézkedésének megvitatása, amelyben a járásbíró területén lévő jegyzők magán munkálkodási jo-

gát kétségbe vonja és írásbelileg intézkedik aziránt, hogy az ilyen perenkívüli beadványok elintézés nélkül visszaadassanak. Az egyesületi vezetősége a közgyűlés határozatából kifolyólag felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez, hogy hasonló méltánytalan intézkedés és sértő zaklatás jövőben ne történhessék meg.

Ennek meg is volt az eredménye, mert két év sem kellett hozzá, hogy az 1904 évi XI. t. c. nem csak rendezte a községi jegyzők illetményét, hanem elismerte a magán munkálatokhoz való jogát, még pedig minden értékhatár és egyéb korlátozás nélkül.

Magyarországon tehát a kortes szolgálatokat teljesítő községi jegyzői kar elég alacsony képzettsége és gyarló megbízhatósága dacára hatalmasabb, mint a királyi közjegyzői és ügyvédi karnak érdeke, — sőt azon felül az ország lakósainak jogbiztonsági érdeke is együttvéve.

Ehez járul, hogy az 1879:XXX. t.-c. szerint a községi jegyző törvényhatósági bizottsági tag lehet s mint ilyen választ alispánt, aki főtötte fegyelmi hatóságot gyakorol. Törvényeink értelmébe a képviselőházba is beválasztható. Képviselve is vannak ott. — A kir. közjegyző onnan ki van zárva.

Jogállamnak mondható-e ezek után Magyarország?

E tekintetben bizony csak Balkán.

Még szomorúbbá teszi a helyzetet azon körülmény, hogy amíg az országgyűlési képviselők választása nyílt szavazás útján történik, e tekintetben javulás nem várható. Csak titkos szavazásnál, — amire pedig népünk zöme még aligha érett — fog a községi jegyző kortesbefolyása, ha nem is teljesen megszűnni, de lényegesen megcsökkenni.

Az elfogultság látszatának elkerülése végett el kell

ismerni azonban, hogy a községi jegyző közigazgatásunknak igen fontos tényezője és mint ilyen tiszteletet és becsülést érdemel. A jó jegyző oly üdvösen befolyásolhatja népét, hogy annak faluja külsején is azonnal szembeszökik az okos és lelkiismeretes vezetés. Megérdemli tehát, hogy az 1904 évi XI. t. c. megállapításán túl lényegesen jobb fizetésben részesüljön, hogy abból családjával együtt tisztességesen megélhessen.

A mai viszonyok között az sem vitatható, hogy a falu népének egyszerű és kisebb értékű jogügyleteit, — a díjszabás lelkiismeretes betartása mellett, — a községi jegyző foglalhatja a legcélszerűbben, mert legolcsóbban írásba. De alaposabb jogi tudást igénylő jogügyletektől okvetlenül és mielőbb közérdekből eltiltandó. Mert igaz a régi latin közmondás, hogy:

Ne sutor ultra crepidam!

Később látni fogjuk, hogy mily fejlődési irányt vett a községi jegyzők magánmunkálatainak törvényhozási rendezése.

Folytatása következik.

A kir. közjegyzők, helyettesek és jelöltek névsora.

Budapesti kamara

Kir. közjegyzők:

Adony	dr. Szily János
Balassagyarmat	Sztranyavszky Géza m. kir. kormányfőtanácsos
Bicske	dr. Pekker Emil
Budapest I.	dr. Rónay Tibor (I., Krisztina-körút 30).
„ I.	dr. Sümeghi László m. kir. kormányfőtanácsos (I., Horthy Miklós-út 6.)
„ II.	dr. Fekete László (II., Margit-körút 5/a.)
„ II.	dr. Fodor Antal (II., Fő-utca 1.)
„ III.	dr. Lénárt Dezső (III., Lajos-utca 146-148.)
„ III.	dr. Sárközi Sándor (III., Fő-tér 7.)
„ IV.	dr. Hedry Aladár (IV. Vörösmarty-tér 2.)
„ IV.	dr. Cholnoky Imre (IV. Petőfi Sándor-u. 3.)
„ V.	Barcs Béla (V., Dorottya-u. 8.)
„ V.	dr. Barcs Ernő (V., Berliini-tér 4.)

Budapest, V.	dr. Lázár Ferenc felsőházi tag (V., Bálvány-utca 13.)
„ V.	dr. Stamberger Ferenc (V., Erzsébet-tér 15.)
„ V.	dr. Pálmai Lajos (V., Váci-út 162.)
„ VI.	dr. Band Lajos (VI., Vörösmarty-u. 41.)
„ VI.	dr. Holitscher Szigfrid m. kir. kormányfőtanácsos (VI., Andrássy-út 1.)
„ VI.	dr. Kiss József m. kir. udvari tanácsos (VI., Vilmos-cs-út. 19.)
„ VI.	dr. Králik Árpád (VI., Andrássy-út 50.)
„ VII.	dr. Lukács Izsó (VII., Erzsébet-krt. 35.)
„ VII.	dr. Richter Richárd (VII., Károly kir.-út 1.)
„ VII.	dr. Joannovits Jenő (VII., Thököly-út 4.)
„ VII.	dr. Horváth Kamilló (VII., Erzsébet-krt. 9/11.)
„ VII.	dr. Szemerjai Petrán Tibor (VII., Thököly-út 95.)
„ VIII.	dr. Haller Károly (VIII., József-krt. 2.)

Budapest, VIII.	dr. Kőrössy Bertalan (VIII., Rákóczi=út 11.)
„ VIII.	vitéz dr. Tóth Aladár (VIII., József=krt. 52.)
„ IX.	dr. Janits Imre m. kir. kormányfőtanácsos (IX., Vámház=krt. 7.)
„ IX.	dr. Markó István (IX., Ferenc=körut 46.)
„ X.	dr. Teőke Béla (X., Füzér=utca 18.)
Cegléd	dr. Fésüs György
„	dr. Benkő Lajos
Dunavecse	dr. Csomasz Béla
Eger	dr. Lipcsey Péter m. kir. kormányfőtanácsos
Észtergom	dr. Mike Lajos
Gödöllő	dr. Kovács Nagy Sándor
„	dr. Szentiványi Géza
Gyöngyös	dr. Gröber Aladár
Hafvan	Monorai Jenő
Heves	Brünauer Emil
Kalocsa	dr. Sziklay Zoltán
„	dr. Lovassy Ernő
Kecskemét	dr. Wágner Béla

Kecskemét	dr. Horváth Károly
Kiskőrös	dr. Hulin Gábor
Kiskunfélegyháza	dr. Puskás Béla
Kiskunhalas	dr. ifj. Fésüs György
„	
Kispest	dr. Kovácsy Zoltán
Kúnszentmiklós	dr. Búz Gyula
Monor	dr. Lehótzky Antal m. kir. kormányfőtanácsos.
Mór	dr. Szegheő Gyula
Nagykátá	dr. Fabinyi Leó
Nagykőrös	dr. Pesthy János
Ócsa	dr. Balassa Lajos
Pesterzsébet	dr. Szécsi Ferenc
Pétervására	dr. Galambos István
Ráckeve	dr. Reviczky Jenő
Rétság	dr. Samassa János
Salgótarján	Kiss Lajos
Szentendre	dr. Vastagh Béla
Székesfehérvár	dr. Kepes János
„	dr. Horváth Kálmán
Szirák	dr. Pirk Ede

Tiszafüred	dr. Ónódi Kálmán
Újpest I.	dr. Zámor Rezső
„ II.	dr. Héderváry Lhel
Vámosmikola	dr. Mikó Kálmán
Sárbogárd	dr. Csiky Odön
Vác	dr. Fárnek László

Kir. közjegyzőhelyettesek:

Balassa- gyarmat	Jákó Gyula	főnöke: Sztranyavszky Géza
Budapest	dr. Rónay Károly m. kir. kormányfőtanácsos.	„ dr. Rónay Tibor
„	dr. Sümeghi Zoltán	„ dr. Sümeghi László
„	dr. Sziráky László	„ dr. Fekete László
„	dr. Capdebó Zoltán	„ dr. Fodor Antal
„	dr. Welsz Elemér	„ dr. Hedry Aladár
„	dr. Meixner László	„ dr. Cholnoky Imre
„	dr. Cseh Jenő	„ dr. Barcs Ernő
„	dr. Szakács István	„ „ „
„	dr. Csákay Albert	„ „ „
„	dr. Tárczay Rezső	„ dr. Lázár Ferenc
„	dr. Halász Ákos	„ dr. Stamberger Ferenc
„	dr. Kann Alajos	„ „ „
„	dr. Stamberger Pál	„ „ „
„	dr. Krenner Zoltán	„ dr. Pálmai Lajos

Budapest	dr. Hirkó Boldizsár	főnöke: dr. Band Lajos
„	dr. Pollner Izidor	„ dr. Holitscher Szigfrid
„	dr. Kiss Dezső	„ dr. Kiss József
„	dr. Kenderesy János	„ „ „
„	dr. Seidler László	„ dr. Králik Árpád
„	dr. Rácza Béla	„ dr. Lukács Izsó
„	dr. Rámer Elek	„ dr. Richter Richárd
„	dr. Diemár Kálmán	„ dr. Horváth Kamilló
„	dr. Antalffy Zsiros A.	„ dr. Haller Károly
„	dr. Ónódy Gábor	„ dr. Kőrössi Bertalan
„	dr. Schimics Béla	„ vitéz dr. Tóth Aladár
„	Rehák Ferenc	„ dr. Janits Imre
„	dr. Damokos Andor	„ dr. Markó István
„	dr. Fabinyi Henrik	„ dr. Teőke Béla
Cegléd	dr. Kozányi Pál	„ dr. Benkő Lajos
Dunavecse	dr. Barcza Ferenc	„ dr. Csomasz Béla
Eger	dr. Petrán József	„ dr. Lipcsey Péter
Gödöllő	dr. Konrád Gyula	„ dr. Kovács Nagy S.
Gyöngyös	dr. Paksy Zsigmond	„ dr. Gróber Aladár
Heves	dr. Allesz Ernő	„ Brúnauer Emil
Kalocsa	dr. Benyóvszky János	„ dr. Sziklay Zoltán
Kalocsa	Kuhl József	„ dr. Lovassy Ernő

Kecskemét	dr. Véber Mihály	főnöke : dr. Horváth Károly
Kiskún- félegyháza	dr. Balogh János	„ dr. Puskás Béla
Kispest	dr. Apáthy Árpád	„ dr. Kovácsy Zoltán
Kúnszent- miklós	dr. Waga Benjamin	„ dr. Búz Gyula
Monor	dr. Szarka Jenő	„ dr. Lehótzky Antal
Nagykőrös	dr. Kenéz Lajos	„ dr. Pesthy János
„	dr. Magyar Ambrus	„ „ „
Pesterzsébet	dr. Elek Lajos	„ dr. Szécsi Ferenc
Székes- fehérvár	dr. Herényi Jenő	„ dr. Kepes János
Székes- fehérvár	dr. Szemző Dezső	„ dr. Horváth Kálmán
Újpest	Megyery Dezső	„ dr. Zámor Rezső
„	dr. Klein Andor	„ dr. Héderváry Lehel

Kir. közjegyzőjelöltek :

Budapest	dr. Hedry László	főnöke : dr. Hedry Aladár
„	Sándor Tibor	„ „
„	dr. Le Grand Ferenc	„ dr. Lázár Ferenc
„	dr. Stamberger Sándor	„ dr. Stamberger Ferenc
„	dr. Pálmai Andor	„ dr. Pálmai Lajos
„	dr. Füredi András	„ „ „
„	dr. Kállay László	„ dr. Band Lajos

Cegléd	Varga János	főnöke : dr. Benkő Lajos
Eger	Szokolay János	„ dr. Lipcsey Péter
„	dr. Fábrián Ernő	„ „ „
Heves	dr. Kőrössy Dezső	„ Brúnauer Emil
Székes- chervár	dr. Jámor Zsigmond	„ dr. Horváth Kálmán

Debreceni Kamara.

KIR. KÖZJEGYZŐK:

Abaujszántó	dr. Sarló Vendel
Abádszalók	dr. Hirmann Ferenc
Berettyóújfalú	dr. Miskolczy Pál
Debrecen	dr. Galánffy János m. kir. kormányfőtanácsos
„	dr. Lintner Sándor
„	dr. Tóth Endre
Derecske	dr. Ertsey Péter m. kir. kormányfőtanácsos
Fehérgyarmat	dr. Sternberg Gyula
Hajduszoboszló	dr. Békésy Jenő
Hajduböszörmény	dr. Ujvárosy Lajos m. kir. kormányfőtanácsos
Hajdunánás	dr. Füzesséry Dezső
Jászberény	dr. Bathó Kálmán

Jászberény	dr. Koncsik Béla
Jászapáti	dr. Hunyor István
Kisujszállás	dr. Órley Dénes
Karcag	dr. Elbel Tibor
Kisvárdá	dr. Szotyori Nagy Sándor
„	dr. Jármy Béla
Kunszentmárton	dr. Zechmeister Alajos
Mátészalka	dr. Kaprinay Endre
Mezőtúr	dr. Bognár József
Mezőkövesd	Keczer Ákos
Mezőcsát	Scoberda Antal
Miskolc	dr. Nemes Bertalan
„	dr. Teleszky Béla
Nagykálló	dr. Olchváry László
Nyírbátor	dr. Buday Gyula
Nyíregyháza	dr. Kovách Elek
„	dr. Horthy István
Püspökladány	dr. Szilágyi Elek
Sajószentpéter	dr. Pazonyi Elek Irma
Sátoraljaujhely	dr. Kovaliczky Elek m. kir. kormányfőtanácsos
Szerencs	dr. Kovács Gábor

Szolnok	dr. Schreiber Miklós
„	dr. Szathmáry László
Tiszalök	dr. Csongvay Géza
Törökszentmiklós	dr. Szentpály Gavallér Aladár
Tokaj	Polereczky Kálmán
Vásárosnamény	dr. Janka Sándor

Kir. közjegyzőhelyettesek:

Jászberény	Bokor István	főnöke: dr. Bathó Kálmán
Kisvárdá	dr. Czinder Jenő	„ dr. Szotyori Nagy S.
Mezőtúr	dr. Hajdu Pál	„ dr. Bognár József
Miskolc	Hazag László	„ dr. Nemes Bertalan
Debrecen	dr. Imreh Dénes	„ dr. Tóth Endre
„	vitész László Béla	„ dr. Lintner Sándor
Nyíregyháza	dr. Kovách Dénes	„ dr. Kovách Elek
Mezőkövesd	dr. Mándi András	„ dr. Keczer Ákos
Jászberény	dr. Merkl János	„ dr. Koncsik Béla
Mátészalka	dr. Miklós Zsigmond	„ dr. Kaprinay Endre
Szolnok	Reiner Aladár	„ dr. Schreiber Miklós
Fehérgyarmat	dr. Sternberg Ernő	„ dr. Sternberg Gyula
Nyíregyháza	dr. Tamásfalvi Thury G.	„ dr. Kovách Elek
Mezőcsát	dr. Tápai Károly	„ Scoberda Antal

Berettyóújfalú	dr. Szarka Dezső	„	dr. Miskolczy Pál
Nyiregyháza	vitész dr. Uray László	„	dr. Horthy István
Sátoraljujhely	dr. Várkonyi Mór	„	dr. Kovaliczky Elek
Karcag	dr. Vitányi Iván	„	dr. Elbel Tibor
Debrecen	dr. Varga Kálmán	„	dr. Galánffy János
Miskolc	dr. Weidlich Lajos	„	dr. Teleszky Béla
Püspökladány	dr. Zakariás János	„	dr. Szilágyi Elek

Kir. közjegyzőjelöltek:

Jászapáti	dr. Beöthy Károly	főnöke: dr. Hunyor István
Tokaj	Füzesséry Jenő	„ Polereczky Kálmán
Debrecen	dr. Nyáry József	„ dr. Galánffy János
Fehérgyarmat	dr. Szikszó Bálint	„ dr. Sternberg Gyula
Debrecen	ifj. dr. Tóth Endre	„ dr. Tóth Endre
Debrecen	Tóth Márton	„ „ „ „
Nagykálló	Toka László	„ dr. Olchváry László

Pécsi kamara.

KIR. KÖZJEGYZŐK.

Baja	dr. Milassin Jenő
„	dr. Fehérváry Dezső
Bácsalmás	dr. Tarajossy Sándor
„	dr. Hódy Mózes

Bonyhád	dr. Nemes József
Csurgó	dr. Várnay Ernő
Dombóvár	dr. Guthy János
Dunaföldvár	dr. Perger Eremér
Gyöngy	dr. Nozdroviczky Ferenc
Igal	dr. Jakab Zoltán
Kaposvár	dr. Májay Dezső
„	dr. Mártonffy Bogdán
Keszthely	dr. Berzsenyi László
Lengyeltóti	dr. Hanny Andor
Letenye	dr. Csempesz Dénes
Marcali	dr. Kasza Sándor
Mohács	dr. Szilágyi Kornél
„	dr. Krausz Győző
Nagyatád	dr. Mike Imre
Nagykanizsa	dr. Örley György m. kir. kormányfőtanácsos
Paks	dr. Tuba János
Pécs	dr. Angyal Béla
„	dr. Madarász István korm. főtan., felsőházi tag.
Pécsvárad	dr. Pálffy Gyula

Sásd	dr. Barna Lajos
Sümege	dr. Takács Jenő
Siklós	dr. Keck László m. kir. kormányfőtanácsos
Szekszárd	dr. Csányi László
„	dr. Káldi Gyula
Szentlőrinc	dr. Kollár Győző
Szigetvár	dr. Rusa Ernő m. kir. kormányfőtanácsos
Tab	dr. Csonka Zené
Tamási	dr. Jagasich Sándor
Tapolca	dr. Róth Aurél
Zalaegerszeg	Skublics Imre

Kir. közjegyzőhelyettesek :

Baja	dr. Kósa Károly	főnöke : dr. Fehérváry Dezső
Bácsalmás	dr. Funták Gyula	„ dr. Hódy Mózes
„	dr. Kerényi Miklós	„ „ „
„	dr. Ádám Sándor	„ dr. Tarajossy Sándor
Marcali	dr. Kasza László	„ dr. Kasza Sándor
Nagykanizsa	dr. Kiss Elemér	„ dr. Órley György
Pécs	dr. Siklósi Tamás	„ dr. Angyal Béla
„	dr. Debreczeny Dezső	„ dr. Madarász István

Sásd	vitész dr. Barna Lajos	főnöke : dr. Barna Lajos
Siklós	dr. Bakody Károly	„ dr. Keck László
Zalaegerszeg	dr. Fitos Jenő	„ Skublics Imre

Kir. közjegyzőjelöltek :

Baja	dr. Klein Miklós	főnöke : dr. Milassin Dezső
Sümege	Tóth Ferenc	„ dr. Takács Jenő
Zalaegerszeg	dr. Skublics Gábor	„ Skublics Imre

Szegedi kamara.

KIR. KÖZJEGYZŐK :

Battonya	Baranyi Antal
„	dr. Svastits Béné
Békés	dr. Szabó István
Békéscsaba	Omazta Gyula
„	dr. Weisz Bernát
Csongrád	dr. Szőke Jenő
Gyoma	vitész dr. Haviár Gyula
Gyula	dr. Keresztes Gyula
„	dr. Tarján Béla
Hódmezővásárhely	dr. Kozma György
„	dr. Földes Béla

Makó	dr. Demkó Pál m. kir. kormányfőtanácsos
„	dr. Nagy Béla
Orosháza	dr. Jeszenszky Elek
Szarvas	dr. Haviár Gyula
Szeged	dr. Jedlicska Béla m. kir. kormányfőtanácsos
„	dr. Sírchich György
„	dr. Kószó István
„	dr. Bogdán Ernő
Szeghalom	dr. Ikrich Arnold
Szentes	Csala Sándor
„	dr. Henyey László

Kir. közjegyzőhelyettesek :

Battonya	Vitéz Barcza Ferenc
Békés	dr. Schreiber Miklós
Békéscsaba	dr. Török Béla
„	dr. Antal Gyula János
Gyula	dr. Doszpoly Dezső
Makó	Malirsch Károly
Orosháza	dr. Gálffy Ferenc
Szarvas	dr. Medvegy György
Szeged	Máthé Gyula

Szeged	Simon Ákos
Szeghalom	Muzsay János
Szentes	Pokorny László
„	dr. Sasköy József
„	dr. Albertényi Andor

Kir. közjegyzőjelöltek :

Makó	dr. Nagy László
„	dr. Gászner Gyula

Szombathelyi kamara.

KIR. KOZJEGYZŐK :

Czellömölk	dr. Dóczy Kálmán
Csepreg	dr. Telman Sándor
Csorna	dr. Isoó Viktor
Devecser	dr. Horvát Béla
Enying	vitéz dr. Durkó Sándor
Győr	dr. Hanny Tódor m. kir. kormányfőtanácsos
„	dr. Szily Kálmán
Kapuvár	dr. Rottenberg Márton
Körmend	dr. Zimmermann Arthur
Kőszeg	dr. Halik Miksa

Magyaróvár	dr. Cselley Kálmán
Komárom	dr. Belcsák Sándor
Pápa	dr. Konkoly Thege Sándor
Sárvár	dr. Svastits Zoltán
Sopron	dr. Gallus Sándor
„	dr. Ostör Lajos
Szentgotthárd	dr. Glatz Lajos
Szombathely	dr. Pottyondy Béla m. kir. kormányfőtanácsos
„	dr. Bárdió Ferenc
Tata	dr. Paár Lajos
Veszprém	dr. Nagy Péter m. kir. kormányfőtanácsos
Vasvár	Schrammel Imre
Zirc	dr. Cseresnyés Jenő

Kir. közjegyzőhelyettesek :

Győr	Kastner Miklós	főnöke : dr. Hanny Tódor
„	dr. Erdőhegyi János	„ dr. Szily Kálmán
Pápa	Arz Albert	„ dr. Konkoly Thege S.
Szombathely	Marthon Géza	„ dr. Pottyondy Béla
„	dr. Fekete Imre	„ dr. Bárdió Ferenc
Tata	ifj. dr. Paár Lajos	„ dr. Paár Lajos

Közlemények.

A nagyigmándi közjegyzőség megszüntetése és Komáromban közjegyzői állás rendszeresítése. A m. kir. igazságügyminiszter 73,584/1929. I. M. sz. rendeletével a nagyigmándi kir. közjegyzői állás megszüntetése mellett a komáromi kir. járásbiróság területén Komárom székhellyel közjegyzői állást rendszeresített, mely a szombathelyi közjegyzői kamarához tartozik.

Attól a naptól kezdve, mikor a komáromi kir. közjegyző működését megkezdi, az örökösödési ügyekben a tatai kir. közjegyző működési köre a tatai kir. járásbiróság területére szorítkozik.

Ankét az igazságügyminiszteriumban. A közjegyzők nyugdíjügyében — amelyre vonatkozó törvényjavaslatot tudvalevőleg a felsőház is elfogadta és az kihirdetés előtt áll — f. é. december hó 6-án ankét volt az igazságügyminisztériumban, melyben *Kirchner Victor* dr. curiai bíró és *Vladár Gábor* dr. miniszteri tanácsos elnökle mellett résztvettek: *Sárffy Andor* kir. ítélőtáblai bíró, a kar részéről pedig *Janits Imre* dr., *Galánffy János* dr., *Madarász István* dr., *Jedlicska Béla* dr., s *Pottyondy Béla* dr. kamarai elnökök, *Lázár Ferenc* dr. a Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egyesületének elnöke, *Kőrössy Bertalan* dr., *Fekete László* dr. kir. közjegyzők s *Velsz Elemér* dr. a Magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének elnöke.

Az ankéten a kiadandó rendelet szempontjából tüzetes megbeszélés tárgyát képezte a *Galánffy János* dr. által kidolgozott tervezet s — néhány kivételtől eltekintve — egységes álláspont alakult ki.

Minden valószínűség szerint a törvény kihirdetését rövidesen követi a rendelet s ezzel a nyugdíjügy a megvalósulás stádiumába kerül.

Meghatalmazás — közjegyzői okiratban. Az „Illetékügyi Közlöny“ 1929 évi novemberi számában egyik adóhivatalnak a lap szerkesztőségéhez intézett következő kérdésére:

„Kerületünkben az egyik kir. közjegyző az általa felvett közjegyzői okiratok egyik utolsó pontjába mindenkor beleveszi azon kitétel, hogy „ezen ügy telekkönyvi keresztülvitelével az aláíró felek X. Y. kir. közjegyzőt bízzák meg.“ Ezen kitételeket mi a legutóbb tartott bélyegszemle alkalmával meghatalmazásnak vettük

s mivel csak a visszterhes okirat bélyege volt leróva, a meghatalmazás bélyeghiányaért a leletet felvettük, s az egyszeres és fel-emelt illetéket a kir. közjegyző terhére előirtuk.

Kérem közölni, hogy a leletezés helyes volt-e, vagyis hogy az ilyen meghatalmazások után követelhető-e illeték? — Vagy ez csak oly kikötésnek veendő, amely a szerződésben elvállalt kötelezettség biztosítására szolgál, s így illetékmentes?”

A szerkesztői üzenetek rovatában a következő választ olvassuk:

„A közjegyzőnek adott meghatalmazás nem tekinthető oly kikötésnek, mely a szerződésben elvállalt kötelezettség teljesítésének biztosítékául szolgál, tehát külön okiratnak tekintendő s mint ilyen az ill. szab. 54. §-a értelmében külön illeték alá esik. A leletezés tehát helyesen történt.“

Illetékügyi szempontból a válaszban kifejtett helyes álláspontot mi is magunkévá tesszük.

Közjegyzői szempontból azonban a kérdéshez volna néhány észrevételünk:

A kérdés feltevéséből megállapíthatólag az adott esetek mindegyikében az okiratot készítő királyi közjegyző volt meghatalmazottként megnevezve.

Már pedig ha ez így áll, akkor a kérdéses okiratok az 1874 évi XXXV. t. c. 49 §-ában foglalt rendelkezésekre tekintettel kifogás alá eshetnek.

A hivatkozott törvényszakasz szerint ugyanis:

„A közjegyző mint ilyen nem járhat el oly ügyekben:

a., amelyekben személyesen van érdekelve; . . . továbbá

d., azon ügyekben, melyekben mint bíró, ügyvéd, vagy megbízott közreműködött“.

Ezen törvényes rendelkezés folytán tehát nyilvánvaló, hogy az eljáró kir. közjegyző az általa készített közjegyzői okiratba — önmaga, mint megbízott — részére meghatalmazást nem foglalhat.

Ezen törvényes tilalom figyelmen kívül hagyása annál kevésbé indokolt, mert hiszen — amint a fentelődottakból látszik, — még illeték megtakarítással sem jár, és az 1874 évi XXXV. t. c. 55 szakasza egyébként is módot nyújt a kir. közjegyzőnek arra, hogy a feleket a telekkönyvi hatóság előtt képviselhesse és az ügylet „telekkönyvi keresztülvitelét“ lebonyolíthassa.

B—ö.

Viszonossági kérdés hagyatéki ügyekben. Vannak hagyatéki ügyek, melyekben idegen állampolgárságú és nem is Magyarországon lakó érdekeltek szerepelnek az örökösök között.

Előfordúl az is, hogy nem Magyarországon lakott, idegen állampolgárságú örökhagyó hagyatékát Magyarországon fekvő ingatlanvagyon képezi s az érdekelt örökösök nem Magyarországon lakó idegen állampolgárságú egyének.

Azok az idegen állampolgárságú érdekeltek, akiről szó van, főképp az utódállamokban lakók közül kerülnek ki.

Egy nemrég megjelent hírlapi közlemény is egy ilyen természetű esettel foglalkozik.* Az az eset merült fel ugyanis, hogy egy csehszlovák állampolgár hagyatékához Magyarországon fekvő ingatlanvagyon is tartozván, az errenézve illetékes magyar járásbíró-ság az örökösödési eljárás során ezt a magyarországi ingatlant egyelőre nem adta át az érdekelt örökösöknek, hanem tekintettel arra, hogy azok csehszlovák állampolgárok, az ügyet a magyar kir. igazságügyminiszteriumba terjesztette fel annak a kérdésnek az eldöntése céljából, hogy e hagyaték a csehszlovák örökösök részére átadható-e?

Az a kérdés, hogy román és cseh állampolgárok örökölhetnek-e Magyarországon fekvő vagyont, vagy nem, még ma, a trianoni békeszerződés becikkelyezését követő 8 esztendőben sincs eldöntve. Erre mutat az említett eset is, amelyben a hírlapi közlemény szerint az igazságügyminiszterium a szóbanforgó hagyatéki ügygel kapcsolatban a csehszlovák kormánnyal érintkezésbe lépett aziránt, hogy az az álláspontját közölje, hogy Csehszlovákia területén ingatlanhagyatékot magyar állampolgárnak átadnak-e s nevére átírnak-e?

Eddig magyar állampolgárok sem Csehszlovákiában, sem Romániában fekvő hagyatékból nem örökölhettek s a helyzet e tekintetben még ma is változatlan.

A trianoni békeszerződést becikkelyező 1921. évi XXXIII. törvénycikk semmiféle pozitív rendelkezést nem tartalmaz a Magyarországon fekvő hagyatéki vagyonoknak az utódállamok kötelekébe tartozó állampolgárok által való örökölhetésére vonatkozóan, illetve abban hagyatéki kérdésekről egyáltalában semmi említés sem tétetett.

A hivatkozott törvény VIII. cím 248. cikke említi ugyan,

*Magyarság 1929. szept. 10-i száma.

hogy „azok a kérdések, amelyek a volt Magyar Királyság állampolgáira, valamint a magyar állampolgárokra, jogaikra, előjogaira és javaikra vonatkoznak és amelyekről nem szól sem a jelen szerződés, sem az a szerződés, amely bizonyos közvetlen vonatkozásokat fog szabályozni azok között az Államok között, amely Államokhoz a volt Osztrák-Magyar Monarchiának valamelyik területe átcsatoltatott, vagy amelyek a Monarchia feldarabolásából keletkeztek, az érdekelt Államok között — beleértve Magyarországot — külön egyezmények tárgyai lesznek, önmagától értetődően, hogy ezek az egyezmények a jelen Szerződés rendelkezéseivel semmiképp sem állhatnak ellentétben“ de tudomásunk szerint örökösödési ügyekre vonatkozóan viszonzási megállapodások Magyarország között és pl. Csehszlovákia, valamint Románia között mindeddig nem létesült.

A jog szempontjából, de magyar nemzeti szempontból is a viszonzási jogelv azt diktálja, hogy Magyarország részéről és azoknak az államoknak a részéről, amely államokkal viszonzás nem áll fenn, megállapodás létesüljön, hogy az érdekelt örökösök érdekében kölcsönösen érvényes jogszabályok alapján lehessen az ilyen hagyatéki ügyeket elintézni.

Dr. Gálffy Ferenc

orosházai kir. közjegyzőhtts.

Amerikai polgárnak belföldön való elhalálozása esetén szükséges rendelkezéseket a m. kir. igazságügyminiszter 60.000/929. I. M. sz. rendelete szabályozza. E rendelet így szól:

Az Amerikai Egyesült Államokkal kötött és az 1926 : XXI. törvénycikkbe iktatott Barátsági, Kereskedelmi és Konzuli Szerződés XX. cikkének végrehajtása végett a következőket rendeljük:

1. §.

Ha Magyarország területén az Amerikai Egyesült Államok polgára meghal, a halálesetet felvevő hivatalos közeg köteles erről az Amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulátusát a halásetfelvételi-ív egy másolatának megküldésével értesíteni, egyszersmind azt is közölni, hogy az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-c. 14—16. §-a alapján a hagyaték biztosítására milyen intézkedések történtek. A másolat elküldését a halásetfelvételi-ív első példányán fel kell tüntetni.

Az örökösödési eljárásra illetékes kir. közjegyző vagy kir. járásbíróság a hagyatéki iratoknak hozzájuk érkezésekor az első

bekezdésnek megfelelő intézkedés teljesítését ellenőrzi és ha azt a halálesetet felvevő hivatalos közeg elmulasztotta volna, az értesítést pótolja.

2. §.

Ha az Amerikai Egyesült Államok polgára Magyarországon végrendelet nélkül hal meg és itt örököse nem ismeretes, hagyatékának biztosítása végett — amennyiben arra az 1894 : XVI. törvénycikk 14—16. §-ai szerint szükség van — a hagyatékot az Amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulátusának kívánságára, lehetőleg az általa javaslatba hozott konzuli tisztviselő felügyelete alá kell helyezni és a zár alá vett készpénzt, kötvényeket, értékpapirokat, ékszereket és drágaságokat kívánatra a főkonzulátus eme tisztviselőjének őrizetére kell bízni. Ilyen esetekben a hagyatéki eljárás fontosabb mozzanatairól a főkonzulátust értesíteni kell.

Ezek a szabályok azonban nem érintik a Barátsági, Kereskedelmi és Konzuli Szerződés IV. cikkének második bekezdésében az örökösök és hagyományosok részére biztosított azt a jogot, hogy — lakóhelyükre való tekintet nélkül — az örökösödési eljárás során vagy a hagyaték bírói átadása után személyesen vagy meghatalmazott útján érvényesítsék jogaikat és rendelkezzenek az örökség (hagyomány) felől.

Az Amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulátusának kívánságára az általa kijelölt konzuli tisztviselőt lehet kirendelni zárgondnokká (1894 : XVI. t.-c. 90 §. 1. bek.), ügygondnokká (90. §. utolsó bekezdés) és minden más olyan bírói kinevezéstől függő gondnoki vagy hasonló tisztre, amelynek feladata az Amerikai Egyesült Államok elhalt polgára hagyatékának megőrzése, felügyelete, kezelése vagy összegyűjtése, feltéve, hogy a konzuli tisztviselő kinevezésének törvényes akadályja nincs.

A hagyatéki vagyon felügyeletével, őrzésével, kezelésével vagy összegyűjtésével megbízott konzuli tisztviselő az említett szerződés XX. cikkének harmadik bekezdése értelmében ilyen minőségben az eljáró hagyatéki hatóság utasításának ugyanolyan mértékben van alárendelve, mint bármely magyar állampolgár.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Kihirdetett törvények. 1929. évi XLIV. törvénycikk a trianoni szerződés alá eső egyes belga követelések és igények rendezése

tárgyában 1926. évi szeptember hó 30. napján Brüsszelben kelt magyar-belga egyezmény és két függeléke becikkelyezéséről.

1929. évi XLV. törvénycikk a Szerb-Horvát-Szlovén királlyal egyes közlekedési kérdések rendezése, valamint a határjelzések fentartásának szabályozása tárgyában Belgrádban 1926. évi július hó 24. kötött Egyezmények becikkelyezéséről;

1929. évi XLVI. törvénycikk a Szerb-Horvát-Szlovén Királlyal 1926. évi július hó 24-én kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről;

1929. évi XLVII. törvénycikk a Szerb-Horvát-Szlovén Királlyal 1926. évi július hó 24-én kötött Kereskedelmi Szerződés kiegészítéseként 1928. évi november hó 19-én Belgrádban aláírt Póttjegyzőkönyv becikkelyezéséről;

Rendeletek. 57,280/1929. I. M. sz. Lengyelország és Danzig szabad város csatlakozásáról a házasság érvényességéről és a házasság felbontására vonatkozó hágai nemzetközi egyezményhez. (B. K. 251.)

62.800/1929. I. M. sz. A jelzálogról szóló 1927:XXXI. törvénycikk életbeléptetésével kapcsolatban kiadott rendeletekbe becsúszott egyes hibák kijavítása (B. K. 258.)

62,206/1929. I. M. sz. A nagyigmándi kir. járásbiróságnak és a tatai kir. járásbiróság komáromi kirendeltségének megszüntetése, továbbá Komáromban kir. járásbiróság felállítása. (B. K. 272.)

164.843/1929. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmiadó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról. (B. K. 274.)

JUDICATURA.

438. Kötelesrész igény nem érvényesítése a hitelező szempontjából. A m. kir. Curiának a polgárjogi határozatok tárába 585, szám alatt felvett 17. számú döntvénye és az annak alapján követett gyakorlat értelmében az a hitelező, aki követelését a kötelesrészre jogosult adóstól egyéb módon nem hajthatja be,

követelésének kielégítése végett az adós által nem igényelt örökös részről illetőleg kötelesrészről nem érvényesítheti, e végből tehát az adós kötelesrészét sértő végrendeletet azon az alapon, mert a végrendelet az adóst a kielégítési alapon a hitelező elől elvonása céljából mellőzte, vagy mert a kötelesrészre jogosult az örökösrel a hitelező megkárosítása végett összejátszott, nem támadhatja meg.

Olyan esetben, a mikor a kötelesrészre jogosult a végrendelet az őt illető kötelesrész érvényesítése céljából nem támadja meg, a végrendelettel kedvezményezetit a kötelesrészre jogosult által megajándékozottnak tekinteni nem lehet, mert az, aki a végrendelettel kötelesrészének sérelme miatt nem támadta, semmit sem szerzett meg a hagyatékából, abból tehát nem is ajándékozhatott. E szerint tehát az az érvelés, hogy az elsőrendű alperes annak folytán, hogy a végrendelettel szemben kötelesrészhez való jogát nem érvényesítette, a másodrendű alperest megajándékozta, nem alapos.

Mint hogy a m. kir. Curia 17. számú döntvényének alkalmazását kizáró okok nem forognak fenn, a fellebbezési bíróság a másodrendű alperes javára alkotott végrendelet érvénytelenítésére és a másodrendű alperes elmarasztalására irányuló kereset elutasításával jogszabályt nem sértett. (C., P. I. 5370/1927.)

439. Biztosítási végrehajtás az örökghagyó által kiállítandó váltó alapján. A szegedi kir. ítélőtábla: A Ppé. 50. §-a értelmében az ott meghatározott egyéb feltételek fennforgása esetén is biztosítási végrehajtásnak, a követelésről kiállított váltó alapján csak akkor van helye, ha a váltó meghagyásos eljárás útján érvényesíthető.

A Pp. 610. §-a szerint a meghagyás az alperesnek hirdetmény útján nem kézbesíthető, hanem minden olyan esetben, amikor a meghagyás kézbesítése csak hirdetmény útján történhetne, a meghagyás kibocsátását meg kell tagadni.

A m. kir. Curiának az 1917. évi február hó 3. napján megtartott teljes ülésében változatlanul fenntartott 42. számú teljes ülési döntvénye szerint minden olyan esetben, mikor a hitelező a hagyaték ellen fennálló követelését a hagyaték birtokbavétele, illetve átadása előtt kívánja érvényesíteni, nemcsak az ismert, hanem az ismeretlen örökösöket is tartozik perbe idézni.

Mindezekből a rendelkezésekből helyesen következtetett az

elsőbíróság arra, hogy mindaddig, amíg a hagyaték bíróilag átadva nincs és a kizárólagos örökös minőség nem igazoltatik, az az örökhagyó által kiállított váltó alapján a hagyatékra öröklési igényt érvényesítő örökösökkel szemben váltófizetési meghagyás nem bocsátható és ebből az okból a váltó alapján a Ppé. 50. §-a értelmében biztosítási végrehajtásnak nincs helye.

A felfolyamodás mellett bemutatott hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv, amelyből az tűnik ki, hogy az alperesek, mint örökösök, a hagyaték tekintetében oszlályos egyezséget kötöttek, a hagyatékátadó végzést nem pótolja és nem alkalmas az alperesek kizárólagos örökös minőségének igazolására.

Mint hogy ezek szerint az alperesek kizárólagos örökös minősége igazolva nincs, a fent részletezett törvényes rendelkezések értelmében a felperes követeléséről kiállított váltók meghagyásos eljárás útján nem érvényesíthetők és így helyesen döntött az elsőbíróság akkor, mikor a váltók alapján kért biztosítási végrehajtás elrendelését megtagadta.

Ezért a felperes felfolyamodását a kir. ítélőtábla alaptalannak találta és az elsőbíróság végzését helybenhagyta és pedig jogi aláspontról kifolyólag annak vizsgálata nélkül, hogy a felperes követelését illetően a veszély valószínűségét kimutatta-e vagy sem.

(A szegedi kir. ítélőtábla, P. I. 669/1929/6. sz.)

440. Kamat elévülése. A m. kir. Curia 65. számú döntvénye értelmében az 1883:XXV, t. c. 19. §-ának az a rendelkezése, hogy a három év alatt nem követelt kamat elévül, jogcímre való tekintet nélkül mindenféle hitelezésből felmerülő, bíróilag meg nem ítélt szerződési kamatra, tehát az olyan esetben kikötött kamatra is vonatkozik, a mikor az adós a vele szerződő féltől nyert szolgáltatásért járó bármilyen című pénztartozás teljesítésére haladékat kapott, mert a törvény szempontjából a fizetésre adott haladék a jogcímre való tekintet nélkül a hitelezés fogalma alá esik és hitelezési jogügyletnek tekintendő.

Olyan hitelezővel szemben, a kit nagyobb erőhatalom (vis major) gátolt a kamatkövetelés érvényesítésében, az elévülés ki nem mondható. (K. P. I. 4863/1927.)

123. Nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró $3\frac{1}{2}$ évi helyettesi gyakorlattal, melyből 8 hónapot, mint hivatalból kirendelt helyettes töltött el, állást keres. Cim: Török János ny. kir. ítélőtáblai bíró Debrecen, Batthyány-utca 16.

124. Közjegyzőhelyettes hat évi gyakorlattal, németnyelvi jogosítvánnyal, igen jó bizonyítványokkal alkalmazást keres. Cime: Horváth Jenő dr. Budapest, II., Zsigmond-utca 7. I. em. 8.

125. Teljes gyakorlattal bíró kir. közjegyzőhelyettes, aki 10 hónapon át kamarailag kirendelve önállóan működött, állást keres. Cim: Fodor Béla, Budapest, I., Váralja-u. 20.

126. Ügyvéd, aki a napokban tett vizsgát és volt megyei főjegyző, helyettesi vagy kisegítői állást keres. Cim a kiadóban.